

POSTANOWIENIE

Dnia 18 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Przesławski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Dobrowolski

SSN Adam Redzik

w sprawie ze skargi R. W.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w P. w sprawie o sygn. III AUa
1571/22,

przy udziale Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w P.

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 18 czerwca 2025 r.,

- 1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym
w P. w sprawie o sygn. III AUa 1571/22 nastąpiła przewlekłość
postępowania;**
- 2. przyznaje R. W. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w P.
sumę pieniężną w wysokości 2 000 (dwa tysiące) złotych za okres
od 22 grudnia 2020 r.
do 18 czerwca 2025 r.;**
- 3. zaleca Sądowi Apelacyjnemu w P. wyznaczenie terminu
rozprawy w sprawie o sygn. III AUa 1571/22 nie później niż
w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia Prezesowi Sądu
Apelacyjnego w P. odpisu postanowienia stwierdzającego
przewlekłość postępowania;**
- 4. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego
w P. na rzecz R. W. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych
wraz z odsetkami ustawowymi**

za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia postanowienia Skarbowi Państwa – Sądowi Apelacyjnemu w P. do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Marek Dobrowolski Tomasz Przesławski Adam Redzik

UZASADNIENIE

R. W. (dalej: „skarżący”), działając przez pełnomocnika profesjonalnego, pismem datowanym na 11 marca 2025 r. wniósł skargę na przewlekłość postępowania przed Sądem Apelacyjnym w P., sygn. III AUa 1571/22, wnosząc o:

1. stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie o sygn. akt: III AUa 1571/22;
2. zarządzenie niezwłocznego podjęcia czynności w sprawie,
3. przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego kwoty 2 000 zł.;
4. zasądzenie od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w P. kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości przypisanej.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że od dnia wpłynięcia sprawy do Sądu Apelacyjnego w P., tj. od 30 listopada 2022 r., w sprawie nie zostały podjęte żadne czynności, z wyjątkiem wyznaczenia sędziego i wydania stosownego zawiadomienia.

Pismem z 19 marca 2025 r. Prezes Sądu Apelacyjnego w P. wniósł o oddalenie skargi, a w przypadku uznania o przyjęcie mniejszej kwoty odszkodowania. W uzasadnieniu wskazano, że oceniana sprawa nie należy do kategorii spraw pilnych, a skarżący nie składał wniosku o przyspieszenie terminu wyznaczenia posiedzenia jawnego. Odniesiono się także do obciążenia sędziego referenta i konieczności rozpoznania sprawy zgodnie z kolejnością wpływu. W ocenie Prezesa Sądu Apelacyjnego w P. nie istniały obiektywne możliwości rozpoznania sprawy apelacyjnej skarżącego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga wniesiona w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuraturę i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725 ze zm., dalej także jako: „u.s.p.p.”) zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 u.s.p.p. strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Ustawodawca w art. 2 ust. 2 u.s.p.p. wskazał elementy podlegające analizie na etapie postępowania w przedmiocie przewlekłości. W świetle tego przepisu dokonując oceny uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Wskazać należy, że ustawodawca nie zdecydował się na określenie terminu, po upływie którego następuje przewlekłość postępowania. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że wielomiesięczną beczynność sądu, polegającą na niewyznaczeniu rozprawy bądź niepodejmowaniu czynności należy utożsamiać z przewlekłością sądu (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 grudnia 2018 r., I NSP 40/18; z 11 września 2019 r., I NSP 88/19; z 14 listopada 2019 r., I NSP 151/19; z 12 maja 2020 r., I NSP 37/20; z 27 października 2020 r., I NSP 151/20).

Ocena przewlekłości postępowania ma jednak charakter indywidualny i uwzględnia okoliczności konkretnej sprawy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20;

z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). W toku postępowania o stwierdzenie przewlekłości postępowania sąd oceniający sprawę analizuje nie tylko okres zaniechania jej rozpoznania, lecz bierze pod uwagę wszystkie kryteria, o których stanowi art. 2 ust. 2 u.s.p.p.

Na potrzeby niniejszego postępowania dokonano analizy akt postępowania toczącego się w Sądzie Apelacyjnym w P. o sygn. III AUa 1571/22. Postępowanie sądowe w ocenianej sprawie zainicjowane zostało 22 grudnia 2020 r. (data wydania zarządzenia o wpisie do repertorium Lu, k. 2).

Akta sprawy wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w P. 30 listopada 2022 r. (data prezentaty, k. 165).

5 grudnia 2022 r. przeprowadzono w systemie SLPS losowanie sędziego referenta (k. 166).

2 grudnia 2022 r. przeprowadzono kontrolę formalną apelacji i zarządzono doręczenie jej odpisu stronie przeciwnej oraz poinformowanie stron o składzie wyznaczonym do rozpoznania apelacji (k. 167-168).

29 grudnia 2022 r. wpłynęła odpowiedź na apelację (data nadania, k. 175).

Sąd Apelacyjny w P. od 29 grudnia 2022 r. dysponuje kompletem stanowisk stron. Od tego czasu nie podjął żadnej czynności zmierzającej do rozpoznania sprawy. Co więcej, żadna ze stron nie inicjowała czynności, które powodowałyby konieczność podejmowania czynności o charakterze incydentalnym. Mimo upływu ponad 2 lat od wpływu apelacji do Sądu Apelacyjnego w P. skarżący nie jest w stanie nawet określić, kiedy jego sprawa może zostać rozpoznana. Pozostaje on w stanie niepewności prawnej. Taka sytuacja jest niedopuszczalna i powoduje naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Sytuacja, która wystąpiła w ocenianej sprawie narusza konstytucyjne prawo strony do rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki. Nie stanowi także uzasadnienia nierozpoznania sprawy okoliczność, że skarżący nie występował do sądu o przyspieszenie wyznaczenia terminu posiedzenia. Konstytucyjne prawo do rozpoznawania sprawy bez zbędnej zwłoki nie wymaga od stron postępowania aktywności i mobilizowania sądu do podejmowania określonych czynności procesowych. Dlatego też nawet w przypadku bierności strony sprawa powinna

zostać rozpoznana w rozsądnym terminie. W ocenianej sprawie wystąpiła beczynność, która nie znajduje żadnego obiektywnego usprawiedliwienia.

W realiach niniejszej sprawy, odnosząc się do stanowiska wyrażonego przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w P., należy także zaznaczyć, że Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał w swoim orzecznictwie, że okolicznością usprawiedliwiającą opóźnienie w rozpoznaniu sprawy nie jest duży wpływ spraw (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 6 lipca 2022 r., I NSP 222/22; z 23 marca 2022 r., I NSP 48/22). Podobnie trudności kadrowe nie mogą mieć zasadniczo wpływu na rozpoznawanie spraw w rozsądnym terminie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 17 lutego 2012 r., III SPP 2/12; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20). Należy przy tym także zaznaczyć, że już w postanowieniu z dnia 21 marca 2006 r. Sąd Najwyższy wyraźnie wskazał, że znaczny i stale rosnący wpływ spraw oraz niewystarczająca obsada sędziów nie usprawiedliwia przewlekłości postępowania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06). Strona nie może ponosić negatywnych konsekwencji związanych z organizacją wymiaru sprawiedliwości.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 2 u.s.p.p. stwierdził, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w P. w sprawie o sygn. III AUa 1571/22 nastąpiła przewlekłość postępowania.

Na podstawie art. 12 ust. 4 u.s.p.p. Sąd Najwyższy zasądził od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego kwotę 2000 zł tytułem odpowiedniej sumy pieniężnej.

Zgodnie z art. 12 ust. 4 u.s.p.p. uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa, a w przypadku skargi na przewlekłość postępowania prowadzonego przez komornika - od komornika, sumę pieniężną w wysokości od 2 000 do 20 000 złotych. Wysokość sumy pieniężnej, w granicach wskazanych w zdaniu pierwszym, wynosi nie mniej niż 500 złotych za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość postępowania. Sąd może przyznać sumę pieniężną wyższą niż 500 złotych za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, jeżeli sprawa ma szczególne znaczenie dla skarżącego, który swoją postawą nie przyczynił się w sposób zawiniony

do wydłużenia czasu trwania postępowania. Na poczet tej sumy zalicza się kwoty przyznane już skarżącemu tytułem sumy pieniężnej w tej samej sprawie. Sumy pieniężnej nie przyznaje się w razie uwzględnienia skargi wniesionej przez Skarb Państwa albo państwowe jednostki sektora finansów publicznych.

Sąd Najwyższy uznał za odpowiednie przyznanie skarżącemu sumy pieniężnej w wysokości 2000 zł za okres od 22 grudnia 2020 r. do 18 czerwca 2025 r. W ocenie Sądu Najwyższego przyznana kwota rekompensuje skarżącym zaistnienie i skutki przewlekłości postępowania przed Sądem Apelacyjnym w P.. Co więcej, jest to zgodne z żądaniem strony.

Zgodnie z art. 12 ust. 3 u.s.p.p. na żądanie skarżącego lub z urzędu sąd zaleca podjęcie przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty albo przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie, chyba że wydanie zaleceń jest oczywiście zbędne. Sąd Najwyższy zalecił Sądowi Apelacyjnemu w P. wyznaczenie terminu rozprawy w sprawie o sygn. III AUa 1571/22 nie później niż w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia Prezesowi Sądu Apelacyjnego w P. odpisu postanowienia stwierdzającego przewlekłość postępowania.

O kosztach postępowania skargowego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i w zw. z art. 8 ust. 2 u.s.p.p. oraz § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn. Dz.U. z 2023, poz. 1964).

Wobec powyższego, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

Marek Dobrowolski Tomasz Przesławski Adam Redzik

MR

[a.ł]